

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده بهداشت

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته اپیدمیولوژی

عنوان:

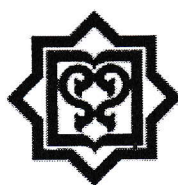
بررسی همبستگی دیابت، فشارخون بالا، کلسترول خون بالا و چاقی در ایران با
شایع‌ترین عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر در یک مطالعه اکولوژیک

توسط: مریم باهنر

اساتید راهنما: دکتر نرگس خانجانی، دکتر محمد رضا محمودی

استاد مشاور: دکتر یونس جهانی

سال تحصیلی: ۱۳۹۵-۹۶

Kerman University of Medical Sciences

Faculty of Health

**In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Masters of Science
In: Epidemiology**

Title:

**The association between diabetes, hypertension, high cholesterol and
obesity; and the most common risk factors for noncommunicable diseases
of Iran, An ecological study**

By: Maryam Bahonar

Supervisor/s:

1- Narges Khanjani

2- Mohammadreza Mahmoodi

Advisor:

Yones Jahani

2017

چکیده

مقدمه و اهداف: چهار عامل خطر کم تحرکی، تغذیه ناسالم، مصرف الکل و دخانیات مهم ترین علل مرگ و میر ناشی از بیماری های غیرواگیر هستند. این مطالعه با هدف بررسی همبستگی دیابت، فشارخون بالا، کلسترول خون بالا و چاقی در ایران با شایع ترین عوامل خطر بیماری های غیر واگیر طراحی شد.

روش تحقیق: نوع مطالعه مبتنی بر جمعیت و با استفاده از داده های ثانویه بود. داده های سال ۱۳۸۳ و ۱۳۸۸ از سایت بیماری های غیرواگیر استخراج گردید و داده های سال ۱۳۸۷ از وزارتخانه تهیه گردید. جهت بررسی میزان شیوع دیابت، فشارخون بالا، کلسترول خون بالا و چاقی در تمام استان های کشور از میانگین وزن داده شده استفاده شد. همبستگی بین عوامل خطر بیماری های غیر واگیر با دیابت، فشارخون بالا، کلسترول خون بالا و چاقی با ضریب همبستگی پیرسون یا اسپیرمن محاسبه شد.

یافته ها: فراوانی نسبی کمتر از چهار روز مصرف میوه و شیر و لبنیات در هفته همبستگی معکوس با شیوع چاقی داشت و فراوانی مصرف بیشتر از پنج روز میوه و شیر و لبنیات در هفته همبستگی مثبت با شیوع چاقی داشت. فراوانی مصرف بیش از پنج روز مصرف سبزی در هفته همبستگی مثبت با شیوع چاقی مفرط و فشارخون بالای سیستمیک ایزوله داشت. متوسط تعداد نخ سیگار مصرفی روزانه همبستگی مثبت با شیوع چاقی در کل افراد داشت. فراوانی مصرف بیشتر از دو روز مصرف ماهی در هفته همبستگی عکس با شیوع فشارخون بالای سیستمیک ایزوله در مردان داشت. در مطالعه حاضر میانگین تعداد سال های مصرف سیگار همبستگی مثبت با شیوع فشارخون بالا در زنان داشت. درصد مصرف روزانه سیگار همبستگی عکس با شیوع فشارخون بالا در مردان داشت. فراوانی مصرف کمتر از یک روز ماهی در هفته همبستگی عکس با شیوع قندخون بالا و کلسترول خون بالا در زنان و کل افراد داشت. فراوانی مصرف بیشتر از دو روز مصرف ماهی در هفته همبستگی مثبت با شیوع قندخون بالا و کلسترول خون بالا در زنان و کل افراد داشت.

فراوانی مصرف کمتر از یک وعده نمک سرسفره در سه وعده روزانه همبستگی مثبت با شیوع قندخون بالادر زنان و مردان و کل افراد داشت. فراوانی مصرف دو وعده نمک در سه وعده روزانه همبستگی عکس با شیوع قندخون بالا در مردان و زنان داشت. فراوانی کمتر از دو روز مصرف شیر و لبنیات در هفته همبستگی عکس با شیوع قندخون بالا در کل افراد داشت. فراوانی عدم مصرف دخانیات همبستگی مثبت با شیوع قندخون بالا در مردان داشت.

بحث و نتیجه‌گیری: در مطالعه حاضر نتایجی نیز مشاهده شد که متفاوت با نتایج بیشتر مطالعات انجام شده می باشد عادات غذایی مانند مصرف پنج روز و بیشتر میوه و شیر و لبنیات و سبزی در هفته همبستگی مثبت با بیماری های مورد بررسی در مطالعه داشت. در خصوص مصرف ماهی و نمک نیز مصرف مقادیر بیشتر همبستگی مثبت با بیماری های مورد بررسی در مطالعه داشت. تنوع نژادی، عادات غذایی و عوامل اجتماعی اقتصادی ممکن است اثر مصرف مواد غذایی را در کاهش وزن بدن و کلسترول خون و فشارخون و قندخون خنثی نماید که برای تایید این نظریه به مطالعه بیشتری نیاز است. در مطالعه حاضر در خصوص همبستگی مصرف دخانیات با شیوع بیماری های مورد بررسی نتایج متفاوت با نتایج مطالعات قبلی بود. احتمالاً تناقض مشاهده شده به علت تعداد کم افراد سیگاری یا همراه بودن سایر عوامل می باشد.

واژه‌های کلیدی: چاقی، دیابت، فشارخون بالا، کلسترول خون بالا، عوامل خطر شایع بیماری‌های غیر واگیر، ایران

Abstract

Introduction and objective: four risk factors; inactivity, unhealthy nutrition, alcohol and smoking are the most important causes of mortality and morbidity due to communicable diseases. This study aimed to examine the correlation of diabetes, high blood pressure, high blood cholesterol and obesity in Iran was designed with the most common risk factors for non-communicable diseases.

Materials and methods: the study type was based on population and the use of secondary data. Data of the year 1383 and 1388 was extracted from the non-communicable disease site and extracted data of 1387 was prepared from Ministry. In order to examine the prevalence rate of diabetes, high blood pressure, high blood cholesterol and obesity in all provinces of country,

the given average weight were used. the relationship between the risk factors of non-communicable disease, with diabetes, high blood pressure, high blood cholesterol and obesity was calculated with Pearson or Spearman correlation coefficient in all provinces of the country.

Results :Relative frequency of taking the fruit and milk and dairy less than four days in a week had a reverse correlation with the prevalence of obesity and the frequency of consumption of taking fruit and milk and dairy more than five days in a week had a positive correlation with the prevalence of obesity in men and women and the entire people. The frequency consumption of taking vegetable more than the five days in a week had a positive correlation with the prevalence of isolated systolic hypertension and obesity . The average number of daily consumed cigarettes had a positive correlation with obesity prevalence in the entire people. The frequency of fish consumption of more than two days in a week had a

reverse correlation with prevalence of isolated systolic high blood pressure in men. Relative In the present study, the average number of years of smoking, had a positive correlation with the prevalence of high blood pressure in women. The percentage of daily smoking of cigarettes had a reverse correlation with prevalence of hypertension in men. The frequency of fish consumption, less than a day in a week had a reverse correlation with prevalence of hypertension and high blood cholesterol in women and the entire people. The frequency of fish consumption, more than two day in a week had a positive correlation with prevalence of hypertension or high blood glucose, and high blood cholesterol in women and the entire people. The frequency of salt consumption of less than one day in three daily servings at tablecloth had a positive correlation with the prevalence of high blood glucose, in men and women and the whole people,. The frequency of two times salt consumption in three daily servings had a reverse correlation with the prevalence of high blood glucose in men and women. The frequency of less than two days of milk and dairy products' consumption in a week had a reverse correlation with the prevalence of high blood glucose on the whole people.

Conclusion: In the present study it was observed that results were different from most studies results, food habits such as consumes five days fruit and milk and dairy products and vegetables in a week and more consumption had positive correlation with under survey diseases in the study. Regarding fish consumption and salt positive correlation of more consumption with under survey diseases disease in the study. Racial diversity, economic and social factors, dietary habits may have the effect of taking food in reducing body weight and blood cholesterol and blood pressure, and blood for confirming that this neutral theory needs to be studied more. Some of these factors have not been at the discretion of the Ministry of health, treatment and medical education and need the effects of higher institutions. In the

present study, especially tobacco consumption correlation results were different from the results of previous studies, for example the frequency of lack of tobacco consumption had a significant and positive correlation with frequency of high blood glucose in men. Probably observed inconsistency is being due to less smokers or being accompanied by other factors. Also, few studies were available to consider the correlation between the consumption of salt with high blood cholesterol and diabetes is available and more studies of the correlation between salt intake and blood pressure is high, and more studies need to be done. Also, few studies consider the survey of diseases record with risk factors of non-communicable diseases.

Key words: obesity, diabetes, high blood pressure, high blood cholesterol, risk factors for non-communicable disease, Iran.